Çocuk Sosyal Davran?? Ölçe?i-Ki?isel Bildirim (ÇSDÖ-KB)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuk Sosyal Davran?? Ölçe?i-Ki?isel Bildirim (ÇSDÖ-KB)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18787

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuk Sosyal Davran?? Ölçe?i-Ki?isel Bildirim (ÇSDÖ-KB), ilkö?retim ikinci kademe ö?rencilerinin sosyal ba?lamdaki davran??lar?n? ve alg?lar?n? ölçmek amac?yla uyarlanm?? bir ölçme arac?d?r. Ölçek, özellikle **sald?rganl?k**, ma?duriyet ve **sosyal davran??** alanlar?ndaki e?ilimleri, çocu?un kendi bak?? aç?s?yla de?erlendirmesine olanak tan?r. Orijinal ölçe?in Türkçe'ye uyarlanmas?, okul ortam?nda gözlemlenen ili?kisel ve gözlenen sald?rganl?k türlerinin yan? s?ra, özgeci davran??lar ve sosyal kabul düzeylerini belirlemeye odaklanm??t?r. Bu araç, psikolojik dan??manl?k ve rehberlik hizmetleri ile akademik ara?t?rmalarda çocuklar?n sosyal geli?im süreçlerini anlamada kritik bir rol oynamaktad?r.

Ölçek, toplamda 5 farkl? alt boyutta yer alan 15 maddeden olu?maktad?r. Bu yap?s?yla, sosyal yeterlilik ve uyum sorunlar?n?n erken tespiti için h?zl? ve etkili bir de?erlendirme imkan? sunmaktad?r. Ölçe?in derecelendirmesi 5'li Likert Ölçe?i format?nda olup, çocu?un belirli davran??lar? ne s?kl?kla sergiledi?ini veya hissetti?ini belirlemesini istemektedir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Sosyal Davran?? Ölçe?i, ÇSDÖ-KB, **sosyal davran??**, **sald?rganl?k**, ma?duriyet, özgeci davran??, ili?kisel sald?rganl?k, ki?isel bildirim, Likert.

Yazarlar

Arzu Kurnaz, E. G. Kapç?

Amaç

Çocuk Sosyal Davran?? Ölçe?i-Ki?isel Bildirim'in temel amac?, ilkö?retim ikinci kademede (ortaokul) bulunan çocuklar?n sosyal etkile?imlerini, olumlu ve olumsuz sosyal davran??lar?n?, sosyal kabul düzeylerini ve yaln?zl?k hislerini kendi perspektiflerinden de?erlendirmektir. Bu ölçek, özellikle okul ortam?nda ortaya ç?kan ili?kisel sald?rganl?k ve gözlenen (fiziksel) sald?rganl?k gibi sorunlu davran?? kal?plar?n? nicel olarak ölçmeyi hedefler.

Ölçek, psikologlara ve e?itimcilere, bir çocu?un akranlar?yla ili?kilerinde ne kadar destekleyici (**özgeci davran??**) oldu?unu veya ne kadar d??lay?c? ya da agresif (ili?kisel/gözlenen sald?rganl?k) davrand???n? anlamak için yap?land?r?lm?? bir veri seti sunar. Bu sayede, sosyal uyum sorunlar? ya?ayan veya risk alt?nda olan ö?rencilerin belirlenmesi ve uygun müdahale programlar?n?n tasarlanmas? mümkün olmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

ÇSDÖ-KB, çocuklar?n sosyal etkile?imlerini çok boyutlu olarak ele alan bir yap?y? ölçmektedir. Ölçe?in temel ölçtü?ü psikolojik yap?, bireyin akran grubuna yönelik sergiledi?i davran??lar (sald?rganl?k ve prososyalite) ve bu akran grubundaki sosyal durumu (dahil olma ve yaln?zl?k) olarak tan?mlanabilir. Ölçek, 5 ayr? alt boyutu içermektedir:

?li?kisel Sald?rganl?k: Sosyal d??lama, dedikodu yayma veya arkada?l?k ili?kilerini manipüle etme gibi dolayl? zarar verme davran??lar?n? ölçer.
Gözlenen Sald?rganl?k: ?tme, kakma veya fiziksel tehdit gibi aç?k ve do?rudan zarar verme davran??lar?n? ölçer.
Özgeci Davran?? (Prosocial): Ba?kalar?na yard?m etme, destek olma ve empati gösterme gibi olumlu sosyal davran??lar? ölçer. Bu terim, **yard?m etme davran???n?n** akademik kar??l???d?r.
Dahil Olma: Akran grubu taraf?ndan kabul edilme ve sosyal aktivitelere davet edilme s?kl???n? ölçerek sosyal kabul düzeyini de?erlendirir.
Yaln?zl?k: Okul ortam?nda daha fazla arkada? edinme iste?i veya sosyal izolasyon hissi gibi duygusal durumlar? ölçer.

Geçerlik

ÇSDÖ-KB'nin Türkçe'ye uyarlama çal??mas?, geçerli?in sa?lanmas? için çe?itli analizleri içermi?tir. Uyarlaman?n temel amac?, ölçe?in orijinal yap?s?n? Türk kültürü ve diline uygun bir ?ekilde korumakt?r. Yap?lan çal??mada, ölçe?in 5 alt boyuttan olu?an teorik yap?s?n? desteklemek amac?yla **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, maddelerin ilgili alt boyutlara yüklenimlerinin yeterli oldu?unu ve ölçe?in yap? geçerli?ine sahip oldu?unu göstermi?tir.

Uyarlama çal??mas?nda ayr?ca, ölçe?in ölçtü?ü yap?yla ili?kili di?er ölçme araçlar?yla korelasyonlar?na bak?larak ölçüt ba??ml? geçerlik incelenmi?tir. Özellikle sald?rganl?k ve ma?duriyet ölçümleriyle beklenen yönde ili?kilerin bulunmas?, ÇSDÖ-KB'nin ilgili sosyal davran?? yap?lar?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü teyit etmektedir.

Güvenirlik

Uyarlama çal??mas?nda güvenirlik analizleri, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmek amac?yla gerçekle?tirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenirli?i, genellikle Cronbach's Alpha katsay?s? ile hesaplanm??t?r. Bu katsay?lar, hem ölçe?in toplam puan? hem de her bir alt boyut için ayr? ayr? rapor edilmi?tir. Yüksek Alpha de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik analizlerinin sonuçlar?, ÇSDÖ-KB'nin hem genel olarak hem de ili?kisel sald?rganl?k,

ARABPSYCHOLOGY.COM

gözlenen sald?rganl?k ve **özgeci davran??** gibi spesifik alt boyutlarda güvenilir ölçümler sa?lad???n? ortaya koymu?tur. Bu durum, ölçe?in tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar verme kapasitesini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Çocuk Sosyal Davran?? Ölçe?i-Ki?isel Bildirim'in uyarlama sürecinde, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? do?rulamak amac?yla do?rulay?c? ve/veya aç?mlay?c? faktör analizleri kullan?lm??t?r. Bu analizler sonucunda, ölçe?in 15 maddesinin, teorik olarak beklenen 5 farkl? faktör alt?nda topland??? görülmü?tür. Bu faktörler, ölçe?in ili?kisel sald?rganl?k ve gözlenen sald?rganl?k gibi ayr??m?? davran?? biçimlerini ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rt edebildi?ini kan?tlam??t?r.

Faktör yükleri, maddelerin ait olduklar? alt boyutlar? güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi? ve böylece ölçe?in yap?sal geçerlili?i peki?tirilmi?tir. Be? faktörlü yap?n?n korunmas?, ölçe?in çocuklar?n karma??k sosyal davran?? spektrumunu de?erlendirmede kullan?lan özgün yap?s?n? Türkçe örneklemde de geçerli k?lm??t?r.

Araç

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: Ki?isel Bildirim Ölçe?i (Öz Rapor)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: ?lkö?retim ?kinci Kademe Ö?rencileri (Ortaokul)

Ya? Grubu: Genellikle 10-14 ya? aral??? (Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? ilkö?retim ikinci kademe ö?rencileri)

Popülasyon Detaylar?: Ölçe?in uyarlanmas?, Türkiye'deki ilkö?retim ikinci kademe ö?rencileri üzerinde gerçekle?tirilmi?tir. Bu popülasyon, sosyal becerilerin ve akran ili?kilerinin yo?unla?t??? kritik bir geli?im dönemini temsil etmektedir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipi bir derecelendirme kullan?r. Kat?l?mc?lardan, maddelerde belirtilen davran??lar? veya duygular? ne s?kl?kla deneyimlediklerini belirtmeleri istenir. Derecelendirme ?u ?ekildedir: 1= hiçbir zaman - 5= her zaman.

Anahtar Kelimeler

Sosyal davran??, **sald?rganl?k**, ma?duriyet, ili?kisel sald?rganl?k, özgeci davran??, yaln?zl?k, dahil olma, ilkö?retim, psikometrik özellikler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Arzu Kurnaz

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: arzukurnaz@windowslive.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari olmayan akademik kullan?mlarda genellikle izin gereklidir.

Test Y?l? (Uyarlama): 2013

Kaynaklar

Kurnaz, A. ve Kapç?, E. G. (2013). Sald?rganl?k ve Ma?duriyet Ölçeklerinin ilkö?retim ikinci kademe çocuklar?na uyarlanmas?. *Bili?sel Davran??ç? Psikoterapi ve Ara?t?rmalar Dergisi, 2*(2), 106-115.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: scopemed.org

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: cocuk-sosyal-davranis-olcegi-kisisel-bildirim-csdo-kb-toad.pdf

Çocuk Sosyal Davran?? Ölçe?i-Ki?isel Bildirim (ÇSDÖ-KB) Maddeleri

Ölçek toplamda 5 alt boyut ve 15 maddeden olu?maktad?r. Derecelendirme 5'li Likert (1= hiçbir zaman - 5= her zaman) ?eklinde yap?lmaktad?r. A?a??da, ölçe?in alt boyutlar? ve her alt boyutu temsil eden örnek maddeler sunulmu?tur:

?li?kisel sald?rganl?k: Baz? çocuklar, bir oyun ya da etkinlik s?ras?nda baz? ki?ileri kendi gruplar?na almamaya çal???r. Sen böyle bir ?eyi ne kadar s?kl?kla yapars?n?
Gözlenen sald?rganl?k: Baz? çocuklar, di?er çocuklar? itip kakar. Sen böyle bir ?eyi ne kadar s?kl?kla yapars?n?
Özgeci davran?? (prosocial): Baz? çocuklar, kendisini üzgün hisseden di?er çocuklar? ne?elendirmeye çal???r. Sen böyle bir ?eyi ne kadar s?kl?kla yapars?n?
Dahil olma: Baz? çocuklar?n, onlarla oynamay? isteyen birçok s?n?f arkada?? vard?r. S?n?f?ndaki çocuklar, ne kadar s?kl?kla seninle oynamak ister?

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yaln?zl?k: Baz? çocuklar, "ke?ke okulda daha fazla arkada??m olsayd?" der. Sen böyle bir ?eyi ne kadar s?kl?kla hissedersin?

ARABPSYCHOLOGY.COM